

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M. Š.**, bývajúcej v H., t.č. bytom H., proti odporcovi **P. Š.**, bývajúcemu v H., t.č. bytom H., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. F. S., advokátom so sídlom v H., o **určenie výživného**, vedenej na Okresnom súde Humenné pod sp.zn. 12 C 61/2011, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2012 sp.zn. 15 CoP 13/2012, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 27. júna 2012 sp.zn. 15 CoP 13/2012 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Humenné rozsudkom zo 7. decembra 2011 č.k. 12 C 61/2011-81 uložil odporcovi povinnosť prispievať na výživu navrhovateľky sumou 50 Eur mesačne s účinnosťou od 1. júna 2011. Dlžné výživné za čas od 1. novembra 2011 do 1. decembra 2011 v sume 50 Eur uložil odporcovi zaplatiť navrhovateľke v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol a odporcovi náhradu trov konania nepriznal. Vychádzal zo zistenia, že navrhovateľka v školskom roku 2011/2012 študuje 3. ročník dennej formy študijného odboru telesnej výchovy a pedagogiky na Prešovskej univerzite v Prešove, fakulte športu. Z tohto dôvodu nie je schopná sa sama živiť, a teda je zákonnou povinnosťou odporcu prispievať jej na výživu. Vzhľadom na možnosti a schopnosti odporcu považoval za primeranú výšku výživného 50 Eur mesačne. Do uvedenej sumy považoval preto návrh navrhovateľky za dôvodný a v prevyšujúcej časti jej návrh zamietol. Právne vec posúdil v zmysle ustanovenia § 62 ods. 1 a ods. 3 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 27. júna 2012 sp.zn. 15 CoP 13/2012 na odvolanie navrhovateľky rozsudok okresného súdu zmenil tak, že odporcu zaviazal prispievať na výživu navrhovateľky sumou 200 Eur mesačne, ktorú je povinný platiť k rukám navrhovateľky vždy do 12-teho dňa v mesiaci vopred s účinnosťou od 1. júna 2011. Dlžné výživné za obdobie od 1. júna 2011 do 30. júna 2012 vo výške 1950 Eur uložil odporcovi splácať v 50-eurových mesačných splátkach spolu s bežným výživným počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti rozsudku pod stratou výhody splátok a rozhodol o trovách konania. K existencii dôležitého dôvodu pre odročenie pojednávania, a teda k prejednaniu odvolania navrhovateľky bez prítomnosti odporcu uviedol, že hoci odporca s návrhom na odročenie pojednávania predložil lekárske potvrdenia, tieto neobsahovali výslovné vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účasť na pojednávaní by mohla odporcovi spôsobiť akútny stres, v dôsledku ktorého by bol vážne ohrozený jeho život alebo zdravie tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 119 ods. 3 O.s.p. Prejednal preto odvolanie navrhovateľky bez prítomnosti odporcu a na pojednávaní 27. júna 2012 vo veci samej aj rozhodol. Po doplnení a zopakovaní dokazovania dospel (na rozdiel od súdu prvého stupňa) k záveru, že majetkové pomery odporcu mu umožňujú prispievať na výživu navrhovateľky sumou 200 Eur mesačne. Rozsudok súdu prvého stupňa preto podľa § 220 O.s.p. zmenil tak, že návrhu navrhovateľky v celom rozsahu vyhovel.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie odporca. Uviedol, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Poukázal na to, že svoju neúčasť na pojednávaniach v dňoch 13. júna 2012 a 27. júna 2012 náležite ospravedlnil v dostatočnom časovom predstihu z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu a s tým súvisiacej kontroly u svojho praktického lekára, resp. odborného lekára. Spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania predložil súdu potvrdenie zo psychologickej ambulancie z kontrolného vyšetrenia vykonaného dňa 29. mája 2012, z ktorého vyplynulo, že je liečený pre depresívnu poruchu ťažkého stupňa, v dôsledku čoho sa doporučuje vyhýbať sa stresovým situáciám na dobu minimálne do nástupu účinkov liekov. Odvolací súd mal preto správne pojednávania odročiť. Ak tak neurobil a odvolanie navrhovateľky prejednal bez jeho účasti, znemožnil mu právo na prerokovanie veci v jeho prítomnosti a právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom vyplývajúce z čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Týmto nesprávnym postupom mu odvolací súd odňal možnosť pred súdom konať, z ktorého dôvodu navrhol rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Navrhovateľka sa k dovolaniu odporcu písomne nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Prípustnosť dovolania a súčasne aj jeho dôvodnosť zakladá tiež procesná vada uvedená v § 237 O.s.p.; dovolací súd je v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. povinný vždy skúmať, či v konaní nedošlo k takejto vade konania.

Medzi vady vymenované v § 237 O.s.p. patrí aj prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Medzi takéto procesné práva patrí nepochybne aj právo účastníka na prejednanie veci v jeho prítomnosti a aj právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom. Súdna prax je jednotná v tom, že ak súd prejedná (prípadne aj rozhodne) vec v neprítomnosti účastníka konania, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky, predstavuje takýto postup procesné pochybenie, ktoré má za následok porušenie práva na spravodlivý proces a teda odňatie možnosti konať pred súdom.

Dovolací súd dospel po preskúmaní veci k záveru, že konanie pred odvolacím súdom je takouto vadou postihnuté.

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 119 ods. 1 O.s.p. pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

Podľa § 119 ods. 2 O.s.p. účastník, ktorý navrhuje odročenie pojednávania, musí súdu oznámiť dôvod na odročenie pojednávania bez zbytočného odkladu, po tom, čo sa o ňom

dozvedel alebo odkedy sa o ňom mohol dozvedieť, alebo s prihliadnutím na všetky okolnosti ho mohol predpokladať. Návrh na odročenie pojednávania obsahuje najmä:

- a) dôvod, pre ktorý sa navrhuje odročenie pojednávania,
- b) deň, keď sa účastník o dôvode dozvedel,
- c) ak je to možné, uvedenie elektronickej adresy, telefaxu alebo telefónu, na ktoré súd bezodkladne oznámi, ako návrh posúdil.

Podľa § 119 ods. 3 O.s.p. ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania.

Ustanovenie § 101 O.s.p. je prejavom prejednávacej zásady civilného konania, ktoré okrem iného upravuje v jeho druhom odseku predpoklady, za splnenia ktorých súd môže prejednať vec v neprítomnosti účastníka. Súd môže uskutočniť pojednávanie v neprítomnosti účastníka len vtedy, ak účastník konania bol na pojednávanie riadne predvolaný, ak nepožiadal o odročenie pojednávania alebo dôvod, pre ktorý požiadal o odročenie, nebol dôležitý. Ak teda účastník konania chce využiť svoje právo byť prítomný na prejednaní veci, ale mu v tom bráni prekážka, je jeho povinnosťou požiadať o odročenie pojednávania (nestačí len ospravedlnenie neprítomnosti na pojednávaní) a o odročenie pojednávania musí požiadať z dôležitého dôvodu. Aké náležitosti má obsahovať návrh na odročenie pojednávania upravuje odsek 2 a ods. 3 ustanovenia § 119 O.s.p., ktoré boli do Občianskeho súdneho poriadku vložené novelou vykonanou zákonom č. 388/2011 Z.z. s účinnosťou od 1. januára 2012. Táto novela v § 119 ods. 3 stanovila, že ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať ako ďalšiu, osobitnú náležitosť, vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní a upravila, čo musí ošetrojúci lekár vo svojom vyjadrení výslovne skonštatovať, aby vyjadrenie bolo možné považovať za právne relevantné. To znamená, že zdravotný stav účastníka podľa súčasnej právnej úpravy možno považovať za dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania spravidla vtedy, ak účastník pripojí k návrhu vyjadrenie ošetrojúceho lekára v zákonom požadovanom

znení. Zákon však neuvádza, ako má súd postupovať, ak účastník síce požiada o odročenie pojednávania z dôvodu zdravotného stavu, ale vyjadrenie ošetrojúceho lekára súčasne s návrhom nepriloží, resp. ho pripojí, ale jeho obsah nezodpovedá zákonnej požiadavke uvedenej v § 119 ods. 3 O.s.p..

Podľa dovolacieho súdu v takomto prípade ide o podanie vykazujúce vady (neúplné podanie), kedy súd je povinný pokúsiť sa o ich odstránenie. Súd má totiž v občianskom súdnom konaní v zmysle § 43 ods. 1 O.s.p. povinnosť, postarať sa o odstránenie väd účastníkom už urobeného podania, včítane poučenia ako treba opravu alebo doplnenie urobiť, a tak účastníkovi konania umožniť, aby ním urobený procesný úkon aj v skutočnosti vyvolal sledované procesné účinky. Ak preto obsahom návrhu na odročenie pojednávania, ktorého dôvodom je zdravotný stav účastníka, nie je vyjadrenie ošetrojúceho lekára, resp. zákonným požiadavkám zodpovedajúce vyjadrenie, je súd povinný vyzvať účastníka na jeho doplnenie a súčasne ho poučiť ako treba doplnenie urobiť, resp. čo konkrétne má byť obsahom vyjadrenia ošetrojúceho lekára. Podľa dovolacieho súdu iba takýto postup, vzhľadom na možné procesné dôsledky, zodpovedá zabezpečeniu spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov dotknutého účastníka konania. V opačnom prípade, t.j. ak by súd bez dodržania uvedeného postupu dospel k záveru, že zdravotný stav účastníka nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania a vec by prejednal v jeho neprítomnosti, išlo by o postup nesprávny, ktorý by mal za následok odňatie možnosti pred súdom konať.

V posudzovanej veci odvolací súd vychádzal zo zistenia, že odporca písomnými podaniami z 29. mája 2012 (na súd došlo 4. júna 2012) a z 25. júna 2012 (na súd došlo 26. júna 2012) požiadal o odročenie pojednávania nariadených súdom na deň 13. júna 2012 a na deň 27. júna 2012 z dôvodu jeho nepriaznivého zdravotného stavu a že vyjadrenia ošetrojúceho lekára z kontrolných vyšetrení z 29. mája 2012 a z 25. júna 2012, ktoré odporca pripojil k návrhom na odročenie pojednávania, len opisujú zdravotný stav odporcu, a preto nezodpovedajú zákonnej požiadavke uvedenej v § 119 ods. 3 veta druhá O.s.p. Ide teda o prípad, keď vyjadrenia ošetrojúceho lekára ako osobitné náležitosti návrhu na odročenie pojednávania vykazujú vady. Odvolací súd mal preto v súlade s ustanovením § 43 ods. 1 O.s.p. vyzvať odporcu na doplnenie návrhu pripojením nového vyjadrenia ošetrojúceho lekára s poučením o tom, čo konkrétne má byť obsahom tohto vyjadrenia, aby zodpovedalo zákonnej požiadavke, a tak umožniť odporcovi, aby ním vadne urobený procesný úkon po prípadnom doplnení vyvolal sledované procesné účinky. Ak tak odvolací súd neurobil, osobitne za situácie, keď mal na to dostatok časového priestoru (návrh na odročenie pojednávania

došiel na súd 4. júna 2012; pojednávanie nariadené na deň 13. júna 2012 bolo odročené na deň 27. júna 2012 za účelom predvolania odporcu) a dospel k záveru, že zdravotný stav odporcu nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania a vec prejednal v jeho neprítomnosti, postupoval nesprávne v rozpore s ustanovením § 43 ods. 1 O.s.p. v spojení s 101 ods. 2 O.s.p. a § 119 ods. 3 O.s.p. Týmto postupom znemožnil odporcovi realizovať jeho právo na prejednanie veci v jeho prítomnosti a súčasne aj právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, čím mu odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Konanie teda zaťažilo vadou, ktorá zakladá jednak prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť vecne správne. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1, ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2013

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

